AD S. D. N.

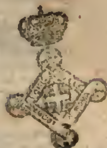
SIXTVM QVINTVM PONT. MAX.

PHILIPPI II. POTENTISSIMI HISPANIARVM ET INDIARVM REGIS CATHOLICI NOMINE

Obedientiam præstante Illustrissimo & Excellentissimo Viro IOANNE FERNANDEZ DE VELASCO Magno Castellę Comestabili, Duce Frias Comiteq. Haro.

Oratio habita à IOSEPHO STEPHANO *Valentino Doctore Theologo Canonico & Operario Ecclesiæ Segobricensis.*
V. Id. Mar. M. D. LXXXVI.

ROMAE, Apud Ioannem Martinellum Parmen. 1587.
PERMISSV SVPERIORVM.

VM primum Dei immortalis beneficio ac munere, & huius sacri Senatus iudicio atque consensu, BEATISSIME PATER, summam hanc totius Ecclesię prouinciam, te suscepisse cognouit PHILIPPVS HISPANIARVM Rex Catholicus, gratulatus est orbi, cuius ad salutem electus fuisti; gratulatus religioni, cui reddes pristinam dignitatem; gratulatus Italiæ, quam in otio & quiete seruabis; gratulatus prouincijs, quas ab hæreticorum vastatione laceratas, in hoc ruentis ad deteriora sæculi cursu defendes; denique gratulatus Hispaniæ, in qua multarum prouinciarum opes ac præsidia conquiescunt. Quæ omnia cum summa sint, nullum credo lumen erit tam præstantis ingenij, nulla tam copiosa ad dicendum & ornandum oratio, quæ publicam hanc lætitiam, omnium oculis animisque conceptam posset exprimere, nisi tuus iste conspectus multo ornatissimus, me ad spem dicendi erigeret, & hæc totius orbis alacritas campum latissimum daret, vt in eo liberius excurram. Nam cum dies felicissimus orbi terrarum illuxerit, in quo te Deus summus ad beatum huius ECCLESIAE culmen euexit, salutarem quidem vniuersis, & optabilem principatum, hoc præclaro SIXTI nomine auspicatus es; quo excitatis ad memoriam superioris ætatis omnibus ordinibus, vsque adeo ex illius recordatione carus populis, carus principibus existis, vt omnes non solum titulo, sed vitæ quoque honestate ac magnitudine animi, magnos illos atque excelsos huius nominis Pontifices, sibi redditos iudicent. Amat certe multitudo maiorum honestatem, conciliant principum animos vel felicia illa auspicia, quibus solent inaugurari Pontifices; permouet mentes ac voluntates sanctissimorũ hominum recordatio: quę cum à te & nomine & moribus renouatur, iam quidem illos in sanctorum cœtu ac numero repositos huius nominis Pontifices, tui caussa nobis præsentes ac propitios credimus.

Quod felix auspicium, præter veterem consuetudinem ab Hispaniæ regibus repetitam ac relatam, etiam fuit in caussa, quam ob rem PHILIPPVS potentissimus Rex, vt suæ dignitati & huius sanctæ Sedis amplitudini responderet, hunc Illustrissimum & Excellentissimum virum IOANNEM Fernandez de Velasco magnum Castellæ Comestabilem, Ducem Frias, ac Regij cubiculi Præfectum, maiorum quidem suorum laude præstantem, sed magis in hanc sanctam Sedem pietatis studio inflammatum transmiserit, vt incredibilem illam, quam cepit ex tui electione voluptatem, ille tamquam præsens, per hunc suum Oratorem exprimeret.

Habent enim Hispaniarum Reges, & cum eis vniuersa prouincia, præter militarem virtutem ac laudem, qua maxime nobilitantur, insitam ac quasi innatam fidei pietatem, per quam omnia suscepta consilia ad hanc sanctam referunt Sedem, vt in ea tamquam in firmissimis totius regni viribus ac munimẽtis insistant. Quæ pietas a cum a Iacobo primum & Paulo Apostolorum columnis

a Isidor. de vita & mor. san. cap. 71. 75. & 83.

b tum deinde a *b* septem sanctissimis viris, quos B. Petrus Apostolorum princeps ex hac Vrbe de fide & pace legauerat in Hispaniã, fuisset inducta & illata, vsq. adeo altius radices agere, & Antherij, Lucij, Sixti secũdi, Melchiadis & aliorum Pontificũ epistolis & institutis propagari cœpit, vt numquã in ea prouincia hæreses ortæ, sed aliunde inuectæ, numquam impietatis monstra, quæ eius summa laus est, aut ibi nata, aut excitata fuerint. Intulit quidem *c* ex Aegypto in Hispaniam Marcus quidam Memphis ortus superstitionem Priscilliani exitiabilem, secretis quibusdam arcanis occultatam. Ex Narbonensi prouincia *d* Vigilantius plurima apud Calagurrim & Barchinonam inuexit incommoda. Irruit præterea ex *e* vltimo littore Oceani, & dirempta frigoribus plaga, gens a rerum natura bene relegata, stolida vitibus & indomita feritate, quæ cum vastitatem agris, solitudinem iuuentuti, periculum prouinciæ ac pene exitium attulisset, plurimos quoque impuritatis errores intulit.

b S. Grego. VII. in regesto.
c Seuerus Sulpicius lib. 2. histo. Hieronymus cap. 64 in Esaiã.
d Gennad. cap. 35. Hieronym.
e Isidorus in chronico Gothorum.

Sed licet hæc recordatio in hac communi lætitia nonnihil animos commouere videatur; decet tamen illorum temporum acerbitates quasi pendẽte manu contingere, vt nostrorum hominum virtutem ac religionem exploratius indicare possimus. Ergo non defuere ea tempestate pijssimi Reges, qui coactis huius sanctę Sedis auctoritate quamplurimis synodis illam dedecoris maculam, hostili feritate susceptam, delerent, & errores ex animis eriperent. Aspexit tunc clementissimus Deus placido vultu nostram Hispaniam, quam non solum sanctissimorum episcoporum, qui in ea floruerunt institutis illustrauit, sed etiam nouorum hominum illuuie paulo collapsam, epistolis Cyricij, Hormisdæ, Gregorij, quas in Hispaniam transmiserant, breui restituit.

Iam quidem tunc cursu tranquillo, a pijs ductoribus gubernabatur; iam pacata & restituta prouincia Romanæ religioni colla submiserat; cum de repente ingens procella, ac sæuus turbo transmarinæ feritatis, illam subita tempestate peruertit. Dici vix potest, quanta celeritate hostes omnia conuulserint, quibus etiam viribus Hispaniæ generosa propago, constituto Pelagio rege, e montuosis & asperis locis quidquid hostium in ea prouincia erat, paulatim non alienæ regum ope ac viribus, sed sua virtutẽ fugauerit, submouerit, expulerit, deleuerit. Semper enim Hispania a multis nationibus afflicta abunde magnas calamitates pertulit, semper etiam a suis hostibus seipsam eripuit atque seruauit.

S. Eulogius, & Rodericus Toletanus.

Sed quemadmodum seueri patres filijs quos diligunt seueriores ac tristiores sunt, vt per experimenta laborum excitent ad gloriam, ita Deus Optim. Maxim. Hispaniam plurimis laboribus & difficillimis temporibus exercuit, vt eam huius sanctę Sedis auctoritate & præsidio, multarum gentium & prouinciarum aptaret imperio. Quod cum iam antea sub Petro, & Ildefonso aditum in varias prouincias aperuisset, & a Ferdinando rege Catholico in vastissimas noui orbis regiones late propagaretur, tandem CAROLVS Quintus felicissimus Imperator, eas Hispanię rebus & fortunarũ & dignitatis accessiones fecit, quas omnes nunc sub vno PHILIPPO Catholico Rege conspicimus. De quo cum aliquid dicturus sim, faciam profecto id, quod solent fere terrarum pictores, qui breui ac rudi descriptione totius orbis imaginem ac magnitudinem amplectuntur.

Nicephorus Gregora lib. 4.

Sed quod nunc ego dicendi genus instituo, cum summas ex summa rerum copia & magnitudine patiar difficultates? Nam quis vmquam regum post hominum

num recordationem, maiorem Hispano nomini peperit gloriam? Quis vel per legatos plura bella confecit? Quis plures vrbes partim vi, partim obsidione cepit? Quis hæreticos vt Romanæ fidei refistetet, maiori conatu expulit, eiecit, oppressit? Quis vltra terminos rerum, metasque naturę huius sanctę Sedis fidē extendit, vt ad illos primę lucis incolas, & in ipsum si quod Soli cubile est, Euangelij prędicatio festinaret? Calcauit, calcauit iam tumentes ac sæuientes vndas omnes Oceani, iam PHILIPPI potentiam maris vnda contremuit: iam ab eo victa elementa cesserunt.

Sed mitto nunc nauigationes, pugnasq; nauales: prætereo expugnationes oppidorum, & prouinciarum fidei potissimum caussa susceptas: venio ad ea quę nostra sunt, idest, Hispanię propria, quæ quia præsentia, & quasi omnium manibus iactata & excussa, breui commemoratione percurram. Adiecit igitur vel potius suæ ditioni restituit Lusitaniæ Regnum amplissimum, quod ex legitimo & hæreditario iure suscepit, omniaque impedimēta virtute industriaq; superauit. Oceanum præterea incursione præpeditum ac præclusum aperuit, Orientem cum Occidēte coniunxit, & cęli marginibus suum imperium terminauit. Hæc quidē summa ac felicissima sunt, illud tamen in maximam suæ felicitatis partem ducit PHILIPPVS, quod te SIXTVM V. felicem Pontificem viderit, a quo totius orbis salus, Hispanię vero decus & ornamentum, prouinciarum omnium incolumitas expectanda est.

Enimuero si rerum memoriam vltimam repetamus, semper sub huius nominis Pontificibus multa Hispaniæ fausta & fortunata acciderunt. Nam sub SIXTO primo cum imperium teneret Hadrianus Augustus Italicæ in Hispania ortus, illa secundissimis auspicijs vaticinatio a fatidica puella prænuntiata, veritatem obtinuit, oriturum quandoque e Hispania principem dominumque rerum.

Sub Sixto secundo, qui Hispanos epistolis instituit, Laurentius martyr non solum prouinciam, in qua ortus & educatus erat, nobilitauit, sed etiam hic Romę proprij sanguinis prodigus, monstrosis Dijs fidei iugum imposuit. Cuius quidem erga S. SIXTVM PONT. pietas, fletus, studium mortis intentius, ne a parentis latere diuellerētur, satis aperte indicabant, futuros aliquando Hispanos, qui nullas defugerent vitæ dimicationes, vt hanc sanctam Sedem proprio etiam cruore defenderent. Sub Sixto tertio, Turismundus Hispaniæ Rex Attilam, qui omnia humana atque diuina impurissimo scelere commaculauerat ea aggressus est virtute, vt illius delerit exercitum. Sixtus quartus, Catholicum nomen quod nostrorum Regum est proprium, & in concilijs Toletanis institutum, & ab Ildefonso primo propagatum, huius sanctæ Sedis auctoritate Ferdinando & Elizabethæ ad indicandam eorum fidei pietatem, confirmauit; Sanctæ Inquisitionis officium instituit, sub quo non patitur Hispania illos fluctus & turbines, quibus multę prouinciæ, magna & miserrima fortunarum & fidei naufragia pertulerunt. Quid igitur ab Optimo & religiosissimo Pontifice, & vitæ sanctitate, & doctrina mirabili expectandum erit? Quid nunc a PHILIPPO sub tali Pontifice, & virtutis & laudis exigendum? Habes, habes SIXTE QVINTE PHILIPPVM Laurentij imitatorem, cui templa amplissima erigit, huius sanctæ Sedis & tui nominis studio inflammatum, alterum Constantinum, alterum Theodosium, vt pro fide & religione opes vitamque profundat. Habes hic genu nixum, a te diuina atque cœlestia ora-

Metaphrastes.

Prudentius Peristeph.

Isidorus in chronico Gothorum era 467.

oracula postulantem, qui vt suæ religionis & fidei studio satisfaciat, tuæ paternę pietati, per hos suos oratores, CVLTVM, OBSEQVIVM, REVERENTIAM ET OBEDIENTIAM, quam Catholici Principes huic sanctę Sedi exhibere solent, summo studio exhibet, summa pietate defert, tibique legitimo B. Petri Apostolorum principis successori, se seaque omnia regna, prouincias, opes amplissimas sua sponte submittit atq; offert, vt semper id quod modo pollicetur, eximia ac singulari virtute perficiat.

Ab hoc loco vsq. in finē Oratores genuflexi perstiterunt.

DIXI.

ANTONII